

Trace Tracker: På sporet av noe stort



Tillit er den eneste globale valuta. Og den eneste måten å måle tillit på er å gjøre den synlig og målbar.

Av Stian Vasvik
s-vasvik@dagligvarehandelen.com

- Nei, det er ingen ting som kan stoppe sporbarhet nå. De globale prosessene er kommet så langt at grenseoverskridende handel er utenkelig uten "tracing and tracking".

Rammeavtale i Vietnam

Styreformann Knut Jørstad i Trace Tracker er en travel mann. Springsprosjektet med FN om fugleinfluenza i Asia går sin gang. Denne uken er han sammen med seniorrådgiver Jan M. Olsson i Japan for å diskutere mulige løsninger med MAFF (Ministry of agriculture, forest and fishing) for å hindre overbeskatning og mulig utryddelse av fisk i japanske farvann. Og så var det den indiske dagligvarekjeden som i løpet av syv måneder har åpnet 400 filialer og plutselig vil satse på sporbarhet.

For ikke å snakke om VASEP – Vietnam Association of Seafood Exporters. Egentlig et kapittel for seg: Fiskeribedriftene i Vietnam eksporterer fisk og skaldyr for tre milliarder dollar i året, og bidrar slik med en ikke ubetydelig andel

av landets valutainntekter. VASEP har besluttet å inngå en rammeavtale med Trace Tracker, alle tilsluttede bedrifter skal knyttes til selskapets sporbarhetssystem. Dette fikk konkurrerende asiatiske nasjoner til å flagge at de også skal satse på sporbarhet. Tør vi tippe på flere telefoner til Jørstad?

Sjokkerende lave kostnader

Trace Tracker er globalt. Selskapets løsninger er generiske – det vil si at de kan brukes til alt, og ikke minst, overalt.

- Vi registrerer den høyeste motivasjonen for å satse på sporbarhet i Asia. 270 millioner asiater har de siste årene karret seg opp fra å leve på fattigdomsgrensen til en tilværelse i middelklassen. Deres fremgang girer andre til å stå på. På sett og vis er det som i Norge på 1950-tallet, hvor Einar Gerhardsen oppfordret alle til å brette opp ermene for seg selv og landet.

Han fremholder at man i Asia ikke diskuterer om man skal satse på sporbarhet, det er snarere et spørsmål om hvor raskt systemer og prosedyrer kan implementeres og iverksettes.



Sporer stort: – I Asia er motivasjonen for å satse på sporbarhet størst, sier styreformann Knut Jørstad (t.v.) og Jan M. Olsson i TraceTracker.

- Ofte sjokkeres folk over hvor små kostnadene for sporbarhet er. I forbindelse med Vietnam-prosjektet regnet vi på hva vårt sys-

tem fullt ferdig ville koste. Per kilo fisk er kostnaden 1,6 øre! Det er selvsagt en mikroskopisk kostnad i forhold til markedspotensialet og inntektsmulighetene som åpner seg.

Forhindrer piratkopier

Tiden fremover vil Trace Tracker bruke til å utvikle applikasjoner til sporbarhetssystemet sitt. Det første prosjektet er å forhindre piratkopier. Systemet skal avdekke om enkelte elementer i forsyningskjeden ikke har en "historie" og dermed ikke hører til sluttproduktet. Ifølge Jørstad er systemet vannrett: Først hvis kriminelle bander har medspillere i alle ledd i verdikjeden, er det sårbart.

- Sjansene for det er imidlertid mindre enn mikroskopiske. Og piratkopier er langt fra bare interessant for sko- og veskeprodusenter. Ekspertene går ut fra at ti prosent av alle matvarer er kopier. Mer enn en global produsent har erfart dette.

Etter terroraksjonene i New York 9. september 2001, forlanger amerikanske myndigheter å vite hva som importeres til landet. Trace Tracker har derfor hatt en mengde møter med Homeland Security, et slags direktorat som skal sikre USA fra terrorhandlinger i fremtiden. Resultatet er et system som kalles "Prior shipment notice". Ved hjelp av dette kan eksportører på forhånd sende informasjon om varer og partier til amerikanske myndigheter for å

være sikre på at lasten også godkjennes.

Vinn-vinn

- Systemet har også andre innsatsområder. Taiwan eksporterer mye av fisken telapia til Japan. Relativt store mengder avvises fordi produktkvaliteten ikke tilfredsstiller de meget høye japanske kravene. Ved hjelp av springsystemet og "Prior shipment notice" kan imidlertid eksportørene på forhånd sende over all informasjon. Da får de beskjed om partiet mottas eller ikke. Hvis Japan ikke vil ha partiet, har produsentene fortsatt tid til å selge fisken i Taiwan. Sender de først fisken avgårde, går det for lang tid til å kunne selge den andre steder. Vi oppnår en vinn-vinn-situasjon for alle involverte parter.

Også på partnerskapsfronten er Trace Tracker aktivt: I 2005 inngikk selskapet et omfattende samarbeid med IBM. Sammen har de to selskapene identifisert 20 prosjekter verden over hvor de satser sammen. Og i Asia har Trace Tracker formalisert samarbeidet med GS1.

På spørsmål om hvor Trace Tracker står i 2010 nøler Jørstad noen korte sekunder:

- Vi har en stor ubalanse i informasjonsstrømmen som følge av globaliseringen. Forbrukere vil vite mye mer enn de i dag får opplyst. Denne skjevheten må igjen komme i balanse. Google er ledende på søk i ustrukturerte datamengder, vi er ledende på søk i strukturerte datamengder. Så får vi se, smiler Knut Jørstad.



Smarte etiketter skifter farge

Franske Cryolog lanserer en ny type etikett som gir beskjed om dårlig vare

De intelligente etikettene er opprinnelig grønne. Brytes kjølekjeden underveis, eller går varen ut på dato, skrifter fargen på etiketten til rødt.

- Etikettene gjenspeiler innholdet i forpakningen. De er utstyrt

med et tynt lag gelé av biomikrologisk material som reagerer på de samme ytre faktorer som innholdet i forpakningen. Informasjonen i etiketten er ikke bare knyttet opp mot holdbarhetsdato, men også om hvilke ytre påkjenninger innholdet tåler. Brytes kjølekjeden underveis, blir etiketten rødt, forsikrer markedssjef Illan Zemmour (bildet) i Cryolog.

Selskapet presenterte løsningen under Food Safety-konferansen. Cryolog har allerede kunder i Asia, og den franske dagligvarekjeden Monoprix har nettopp avsluttet det første pilotforsøket med de nye etikettene.

- De egner seg for alle typer ferskvarer, forsikrer Zemmour.

Utenlands

NYHETER

PRODUSENTER

KJEDER

ANALYSER

- Standarder diskriminerer småskalaprodusenter!



- Konkurransen mellom ulike standarder for matvaretrygghet er kontraproduktiv og diskriminerer små leverandører.

Av Stian Vasvik
s-vasvik@dagligvarehandelen.com

Nei, det er ikke en representant for landbruket som hevder dette. Heller ikke en aspirerende politiker i et parti med tilknytning til primærnæringene. Ordene stammer fra innkjøpsdirektør Frans W.H. Muller i tyske Metro Group – verdens tredje største dagligvarekonsern som i fjor omsatte for 60 milliarder euro og daglig håndterer tre millioner kunder.

Ekstremt viktig

- For oss er små leverandører ekstremt viktig. Nisjeprodukter er en betydelig differensieringsfaktor verden over, sa Muller på Food Safety-konferansen til CIES i München i forrige uke.

Problemet er at de store, vanlige standardiseringsprogrammene som BRC, HACCP og IFS ikke er egnet for småskalaprodusenter. Ekstra ille blir det for disse bedriftene når de må oppfylle flere av standardene for å få tilgang til flere markeder.

- Vi må endelig snakke et språk, vi kan nemlig ikke tillate oss å ignorere mangfoldet som de små leverandører står for. Konkurransen mellom de ulike standardene er kontraproduktiv og bør opphøre.

Ingen "fair deal"

Muller fremholdt at Metro Group har valgt å satse på effektiv kvalitetssikring i stedet for "alibi-er". Mye av dokumentasjonen som handelen krever av leverandørene, har til hensikt å sikre egen bedrift – ikke primært å fremme matvaretryggheten, hevdet Muller.

- Mange leverandører får i dag en omfattende kravspesifikasjon fra hvert dagligvareselskap de handler med. Dette er ingen "fair deal", og heller ikke i kundenes interesse. Vi må jobbe mot mindre kompleksitet og lavere kostnader for alle aktører og komponenter som er involvert i verdikjeden.

Urealistiske krav

Han kritiserte også det han kal-



Nisjemat: Småskala produkter er ekstremt viktig Metro Group. Handelsgiganten fører også med stolthet norsk laks, selv om det ikke lenger er et nisjeprodukt.

te urealistisk lovgivning fra myndighetene.

- Når vi prater med alle ledd i verdikjeden som er involvert i svinproduksjon, peker aktørene på at det nærmest er umulig å ha en

toleransgrense på null for salmonella i svinekjøtt. Dette vet myndighetene om. Derfor er det svært uheldig at de samme myndigheter vedtar lover og regler som det i praksis er umulig å overholde.

Man skaper forventninger som ikke kan oppfylles. Dette fører til, med god hjelp av media, unødige skepsis, tvil og manglende tillit hos forbrukerne, sa Muller.

Første ISO 22000 kom i Sør-Korea

Den første bedriften som Det Norske Veritas sertifiserte etter ISO 22000-normen ligger ikke i Europa, men i Sør-Korea.

Eksempelet er symptomatisk for det som har skjedd hittil med normen som ble introdusert for et år siden: Næringsmiddelbedrifter i vekstøkonomier i Asia og Sør- og Mellom-Amerika står på rekke og rad for å oppfylle kravene i ISO 22000, mens produsentene i etablerte industristater henger etter.

Håper på global standard

- Produsentene i vekstøkonomiene håper at ISO 22000 skal bli en global standard som godkjennes overalt og som sikrer markedsadgang. Derfor er de meget ivrige etter å komme i gang. Næringsmiddelbedrifter i Europa har foreløpig mer enn nok å gjøre med å etterkomme kravene i eksempelvis BRC og HACCP, sier Stefano Crea, direktør for mat og drikke-divisjonen i Det Norske Veritas til Dagligvarehandelen.



Hittil har selskapet sertifisert rundt 100 bedrifter etter den nye standarden verden over.

- I Sverige har vi et ti-talls oppdrag, i Norge et par prosjekter i "pipeline", sier area manager Dan Bengtsson.

Asia-premiere: Den første bedriften som Det Norske Veritas sertifiserte etter ISO 22000-standard, ligger i Sør-Korea. - I Norge har vi et par prosjekter i "pipeline", sier Dan Bengtsson.

Food Safety-rekord

Aldri før har Food Safety-konferansen til CIES fanget så stor oppmerksomhet. Mens det i fjor var 170 deltakere på konferansen, kom det hele 500 fagfolk til München. En tredel av deltakerne kom fra dagligvarehandelen.

- Den store deltakelsen viser at matvaretrygghet står høyt oppe på agendaen – både for industrien og handelen, kommenterte direktør i European Food Safety Authority (EFSA), Catherine Geslain Lanélie.